

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YARATICI DRAMAYA
YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

**EVALUATION OF ATTITUDES OF ELEMENTARY SCHOOL
TEACHER CANDIDATES TOWARDS CREATIVE DRAMA**

Nebil EKİZ¹ ve Gökhan DUMAN²

¹ Gazi Üniversitesi, Drama ve Eğitim Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye. Email: nebilekiz@hotmail.com

² Gazi Üniversitesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, Email: gduman@gazi.edu.tr

Öz

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu maksatla araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak çalışma evrenini 2015-2016 öğretim yılında Gazi Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü 4. Sınıf düzeyinde öğrenim gören 114 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma evrenine bağlı olarak %95 güven aralığı ve 0.05 hata miktarı göz önünde bulundurularak çalışma evreninden olasılıklı örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile 89 öğretmene yaratıcı drama ölçeği yüz yüze (bire bir) uygulanmıştır. Sonuç olarak; öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu, cinsiyete göre farklılığın bulunmadığı yaratıcı drama dersine yönelik tutumların birbirine yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek okullarda staj yapan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının, sosyo-ekonomik düzeyi düşük ve orta olan okullarda staj yapan öğretmen adaylarının tutumlarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı drama, öğretmen adayı, sınıf öğretmeni, tutum .

Abstract

In this research, elementary school teacher candidates' attitudes toward creative drama was studied. The scan model is used to detect the results. According to the purpose of the research, 114 teacher candidates who are senior students in Gazi University, Classroom Teaching Department at 2015-2016 academic year were included in this study. Depending on the study, using simple random sampling method with 95% confidence interval and 0.05 significance level the data was collected from 89 teacher candidates by face to face. As a result, it is revealed that teacher candidates' attitudes towards creative drama lesson is high and there are no differences according to gender attitudes towards creative drama lesson. Also, it is concluded that results are the same among different gender towards creative drama lesson. In high level socio-economic environment schools, teacher candidates have more incentives to creative drama activities than other low level socio economic environment schools.

Keywords: Creative drama, teacher candidate, elementary school teacher, attitude.

Giriş

İngiltere'de bir öğretmenin Shakespeare'i öğretmek için çocukların karakterleri canlandırmasını istemesiyle başlayan dramanın, öğrenmeye olan katkısı 1800'lü yıllarda drama olgusunu keşfetmemizi sağlamıştır. Çocuklar bu yöntemi severek ve isteyerek yapmıştır. Romeo ve Juliet'i de bu yöntemle kolayca ve isteyerek öğrenmişlerdir. Böylece drama yöntemi eğitim literatürüne girmiştir (San, 2006).

Eğitimde yaratıcı dramanın ise iki ülke geleneğinden geldiğini görmekteyiz. Bunlardan biri İngiltere'de eğitimde drama (drama in education) olarak, Amerika'da ise yakın zaman diliminde yaratıcı drama (creative drama) olarak yaygınlaşmıştır. Türkiye'de de bu kavram birleştirilerek eğitimde yaratıcı drama olarak adlandırılmıştır. Genellikle en yaygın kullanımı yaratıcı dramadır (Önder, 2006).

Kabaca bir tarifile; herhangi bir konunun doğaçlama, rol oynama vb. tekniklerden yararlanılarak bir grupta birlikte, o grubun yaşantılarından yola çıkılarak yapılan canlandırmalara yaratıcı drama denilmektedir (Adıgüzel,2002).

Küreselleşen dünya ve buna bağlı olarak sosyal yaşamda meydana gelen değişim ve gelişmeler, insanları eğitim konusunda tekrar düşünmeye yönlendirmiştir. Bireylerin eğitim kalitesi son yıllarda üzerinde önemle durulan konulardan biri olmuştur. Günümüz eğitiminde çözülmesi gereken yüzlerce problem bulunmaktadır. Eğitimde sınav odaklılık ve sonuç odaklılık devam ettiği müddetçe tek tip insan yetiştirilmesi kaçınılmazdır. İşte bu tek tip insan yetiştirmekten kurtulmak için eğitim de aktif yöntemler kullanmamız gerekmektedir. Bu aktif yöntemlerden bir tanesi de eğitimde yaratıcı drama yöntemidir.

Niçin yaratıcı drama? Tümel bir öğrenmeyi sağlama, tümel bir gelişmeyi sağlama en çokta duyuşsal alandaki boşluğu gidermek için, yaratıcı drama eğitim sisteminde bir yer buldu ve bu şekilde de devam etmektedir (Adıgüzel, 2006).

Yaratıcı dramanın eğitimde bir yöntem olarak kullanılması son yıllarda üzerinde önemle durulan konulardan biridir. Bu bağlamda öğretmen yetiştiren eğitim kurumları da üzerine düşen görevleri yerine getirmeye çalışmaktadır. Dramanın eğitim açısından önemli hale gelmesi, alan araştırmacılarının bu konu üzerine yoğunlaşmasına neden olmuştur (Üstündağ, 2002. ,San, 2006. ,Öztürk, 2006. ,Önder, 2006. ,Aytaş, 2008. ,Kayhan, 2012. ,Duman, 2015).

Gerek yurtiçinde, gerekse yurtdışında yapılan araştırmalar incelendiğinde (O'Neil ve Lambert, 1991. , Pinciotti, 1993. ,Fleming, 1994. , Toye & Prendiville, 2000. ,Akkuş ve Özdemir, 2005. , Bertiz, 2005. , McCaslin, 2006. ,Atan, 2007. , Demirsöz, 2010. ,Aktepe,

2010. ,Kayhan, 2012.)drama ile ilgili çok çeşitli kurum ve kademelerde araştırmalar yapıldığı görülmüş fakat ulaşılan çalışmalar arasında ilköğretim düzeyinde yaratıcı dramanın kullanımına yönelik öğretmen adaylarının tutumları ile ilgili araştırmaların yeterli olmadığı fark edilmiştir. Bu nedenle araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları ele alınarak incelenmiştir.

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analizi açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerine göre yaratıcı drama dersine yönelik tutumları arasında farklılıkları tespit etmek amaçlanmıştır. Bu bağlamda yapılan araştırmanın modeli tarama modelidir. Tarama modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2010, s.77).

Evren Örneklem

Araştırmanın amacına uygun olarak çalışma evrenini 2015-2016 döneminde Gazi Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü 4. Sınıf düzeyinde öğrenim gören 114 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma evrenine bağlı olarak %95 güven aralığı ve 0.05 hata miktarı göz önünde bulundurularak çalışma evreninden olasılıklı örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile 89 öğretmen adayından birebir veri toplanmıştır. Bu örnekleme yönteminde evrendeki tüm birimler, örneğe seçilmek için eşit ve birbirinden bağımsız şansa sahiptir (Büyüköztürk vd. , 2010, s. 84).

Veri Toplama Araçları

Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

Adıgüzel (2006) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış 50 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin hazırlanması için 2002-2003-2004-2005 eğitim öğretim dönemlerinde araştırmacı tarafından yürütülen “İlköğretimde Drama” ve “Okulöncesinde Drama” derslerinin sonunda yaklaşık 300 öğrenciye, en yakın bir arkadaşınıza bu derse yönelik tutum ve davranışlarınızı içeren bir mektup yazınız, denmiştir. Bu mektuplarda belirtilen tutum

cümlelerinden ortak olanlar gruplandırılmış ve ölçekte kullanılmak üzere madde havuzu oluşturulmuştur. 61 maddeden oluşan ilk form yaratıcı drama alanında çalışan uzmanlar ile ölçme ve değerlendirme uzmanlarına sunulmuştur. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda ölçekte cevapları belirsiz ya da konuyla bağlantısı düşük olan maddeler ayıklanmış ve ölçek 50 maddeye indirilmiştir. Likert tipi 5’li dereceleme ölçeğinde yer alacak tutum ifadeleri, “tamamen katılıyorum (5)” ve “hiçbir zaman katılmıyorum (1)” şeklinde puanlanmıştır. 50 maddelik ölçeğin, 20 maddesi olumsuz, 30 maddesi olumlu ifadelerden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirliği için, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Cevapsız maddeler dışta bırakıldıktan sonra, güvenilirlik katsayısı testin tümü için .94 olarak bulunmuştur. Bu değer yüksek olduğu söylenebilir. Ölçeğin yapı geçerliliği faktör analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Belirtilen 50 maddelik ölçek üzerinde Temel Bileşenler Analizi Yöntemi ile ölçeğin yapı geçerliliği incelenmiştir.

Yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinin yapı geçerliliğini incelemek üzere uygulanan temel bileşenler analizi sonucunda aracın tek faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Başlangıçta 61 maddeden oluşan aracın 11 maddesi, .30’un altında faktör özdeğerine sahip olmaları ve birden fazla faktörde yüksek yük değerine sahip olmaları gibi gerekçelerle araçtan çıkarılmıştır. Ölçekte yer alan 50 maddenin faktör yük değerleri incelendiğinde 0.71 ile 0.32 arasında değiştiği, madde toplam kolerasyonlarının ise 0.66 ile 0.31 arasında değiştiği görülmektedir. Aracın güvenilirliğine ilişkin olarak hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı ise 0.94’tür. Gazi Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf düzeyinde 2015-2016 eğitim öğretim yılında öğrenim gören çalışma evrenini oluşturan 114 öğretmen adayları içerisinde seçilen ve örnekleme oluşturan 89 öğretmen adayına uygulanan 50 maddelik yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde edilen verilere ait Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,93 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan güvenilirlik katsayısı daha önceden ölçeğin geliştirilmesi aşamasında hesaplanan güvenilirlik katsayısı ile paralellik göstermektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın amacına uygun olarak toplanan veriler SPSS-21 paket programına işlenmiştir. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerine ilişkin olarak frekans ve yüzde değerleri alınmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğinden elde edilen puanların dağılımına ilişkin betimsel istatistikler (minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma) elde edilmiştir. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerine göre yaratıcı drama dersine yönelik tutumları arasındaki farklılıklar test edilmeden önce veri dağılımının parametrik veya nonparametrik olup olmadığına karar vermek için normallik ve

Levene homojenlik testleri yapılmıştır. Ölçeklerden elde edilen öğretmen adaylarının tutumlarını yansıtan puanların normal dağılım varsayımının sınanması için Kolmogorov-Smirnov Z testi incelenmiş $Z=1,04$ ve $p= 0,233 > 0,05$ 'e göre puan dağılımının normal dağıldığı, yani normallik varsayımını sağladığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının tutum puanlarına ilişkin test varyanslarının homojenliği yani Levene homojenlik testine ait dağılım incelendiğinde Levene İstatistiği= 0,862 ile $p= 0,426 > 0,05$ 'e göre puan dağılımına ait test varyanslarının homojen dağıldığı, yani homojenlik varsayımının sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğe ait elde edilen puan dağılımının sürekli veri olduğu ve eşit aralıklı ölçek düzeyinde olduğu görülmektedir. İki örneklemin (grup) birbirinden bağımsız olması, bağımlı değişkenlerin aralık veya oran ölçek düzeyinde ölçülmüş olması, normallik ve homojenlik varsayımlarının sağlanması parametrik test varsayımlarını karşılamaktadır. Grup sayıları kimilerine göre 30 ve kimilerine göre 15'in altına düştüğünde puanların normal dağıldığını varsaymak güçtür (Köklü, Büyüköztürk ve Bökeoğlu, 2007, s. 152-161). Bu bağlamda araştırmada yer alan tek faktörlü dağılımın parametrik test varsayımlarını karşıladığı ve puan dağılımının normal dağılım sergilemesinden dolayı gruptaki örneklem büyüklüklerinin 30'dan küçük olmasının parametrik test varsayımını etkilemediği söylenebilmektedir. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerinden cinsiyet değişkenine ilişkin kategoriler arasındaki oranın $81/8=10$ katından fazla olmasından dolayı nonparametrik testlerden Mann-Whitney U Testi ile karşılaştırma yapılarak büyük kitle ortalaması ile küçük kitle ortalaması yerine sıra ortalamaları alınarak karşılaştırma yapılmasının mümkün olduğu görülmektedir. Diğer karşılaştırmalarda iki kategorili değişkenlere ait tutumlar arasındaki farklılıkların karşılaştırılmasından Independent-Sample (Bağımsız Örneklem) T-Testi analizi yapılmıştır. İki'den fazla kategorili değişkenlere ilişkin olarak öğretmen adaylarının tutumları arasındaki farklılık One-Way Anova (Tek Yönlü Varyans) Analizi ile karşılaştırılmıştır. Ayrıca tutum ölçeğine ait maddelerin dağılımları ortalama ve standart sapma değerleri incelenerek yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Tablo 1

Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$ (Ortalama)	S (Standart Sapma)
Tutum	89	128,00	243,00	204,52 (4,09)	22,30
Kriterler:	204,52/50=4,09 1-1,79=çok düşük; 1,80-2,59=düşük; 2,60-3,39=orta; 3,40-4,19=yüksek; 4,20-5,00=çok yüksek				

Tablo-1'e bakıldığında Öğretmen adaylarının tutum ölçeğinden aldıkları minimum puanın 128,00 olduğu ve maksimum puanın 243,00 olduğu, yani 115 puanlık bir ranja (dizi genişliğine=243-128) sahip olduğu görülmektedir. Genel itibari ile öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	S	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Erkek	8	213,63 (4,27)	13,14	56,56	452,50	231,50	,184
Kadın	81	203,62 (4,07)	22,87	43,86	3552,50		

Tablo-2'e bakıldığında Sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 4. Sınıf erkek öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutum puanları (213,63) ile kadın öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutum puanları (203,62) arasında anlamlı farklılık yaratacak düzeyde bir değişim söz konusu değildir. Erkek öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumları ile kadın öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumları anlamlı farklılık yaratacak düzeyde bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Yapılan Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Göre Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way Anova Sonuçları

	Sosyo-Ekonomik Düzey	N	$\bar{X}$	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F (86/2)	p	Post Hoc (Tukey)
Tutum	Yüksek	30	212,97 (4,26)	20,36	4873,66	2436,83	5,89	,006*	1>2 1>3
	Orta	49	197,84 (3,96)	22,86	38892,56	452,24			
	Düşük	10	211,90 (4,24)	14,05	43766,23				

*p<,05 Kategoriler: Yüksek=1; Orta=2; Düşük=3

Tablo-3'e bakıldığında sınıf öğretmenliği 4. Sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması yapılan okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik düzeyine göre yaratıcı drama tutum düzeyleri arasında $F(86/2)=5,89$ ve $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, yüksek sosyo-ekonomik çevrede öğretmenlik uygulaması yapan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutum puanlarının (212,97), orta sosyo-ekonomik çevrede öğretmenlik uygulaması yapan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutum puanlarından (197,84) ile düşük sosyo-ekonomik çevrede öğretmenlik uygulaması yapan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutum puanlarından (211,90) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Yüksek sosyo-ekonomik düzeyde bir çevrenin içerisinde bulunan okullarda öğretmenlik uygulaması yapan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının, düşük ve orta sosyo-ekonomik düzeye sahip bir çevrede bulunan okullarda staj yapan öğretmen adaylarının tutum puanlarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo-4

Öğretmen Adaylarının Lisans Döneminde Drama Dersinden Alınan Nota Göre Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way Anova Sonuçları

	Drama Ders Notu	N	$\bar{X}$	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F (86/2)	p	Post Hoc (Tukey)
Tutum	AA	27	215,37 (4,31)	15,78	5669,06	2834,53			
	BA	32	203,88 (4,08)	28,48	38097,16	442,99	6,40	,003*	1>3
	BB ve altı	30	195,43 (3,91)	14,95	43766,23				

*p<,05 Kategoriler: AA=1; BA=2; BB ve Altı=3

Tablo-4'e bakıldığında sınıf öğretmenliği 4. Sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının lisans döneminde drama dersinden alınan nota göre yaratıcı drama tutum düzeyleri arasında $F(86/2)=6,40$ ve $p=,003<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, drama dersinden aldığı not AA olan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının (215,37), drama dersinden aldığı not BB ve altı olan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarından (195,43) büyük olmasından kaynaklanmaktadır. Öğretmen adaylarının drama dersinde gösterdikleri başarının düşmesi, yaratıcı drama dersine yönelik tutumunda düşmesi ile paralellik göstermektedir. Düşük başarı düzeyine sahip öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının da düşük olduğu görülmektedir.

Tablo-5

Öğretmen Adaylarının Lisans Döneminde Alınan Yaratıcı Drama Dersini Yeterli Bulma Seviyesine Göre Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin One-Way Anova Sonuçları

	Yeterlik Seviyesi	N	$\bar{X}$	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F (86/2)	p	Post Hoc (Tukey)
Tutum	Evet	36	208,94 (4,18)	18,55	5706,49	2853,25			
	Kısmen	31	209,29 (4,19)	19,99	38059,73	442,56	6,45	,002*	1>3
	Hayır	22	190,55 (3,81)	25,85	43766,23				

*p<,05 Kategoriler: Evet=1; Kısmen=2; Hayır=3

Tablo-5'e bakıldığında sınıf öğretmenliği 4. Sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının lisans döneminde alınan drama dersini yeterli bulma seviyelerine göre yaratıcı drama tutum düzeyleri arasında $F(86/2)=6,45$ ve $p=,002<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, lisans döneminde aldığı drama dersini yeterli bulan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının (208,94), lisans döneminde aldığı drama dersini yeterli bulmayan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarından (190,55) büyük olmasından kaynaklanmaktadır. Lisans döneminde alınan drama dersinin yeterli olma seviyesi arttıkça, yaratıcı drama dersine yönelik tutumunda artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 6

Öğretmen Adaylarının Uygulamaya Gidilen Okulun Dramaya Elverişli Ortamı Drama Atölyesidir Diyenler İle Drama Atölyesi Olmadığını Düşünenlerin Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

Tutum	Dramaya Elverişli Ortam Drama Atölyesi Olma Durumu		N	$\bar{X}$	S	t	Sd	p
	Evet	Hayır						
	Evet		12	229,42 (2,17)	12,33	2,16	87	,034*
	Hayır		77	200,64 (2,08)	7,73			

* $p<,05$

Tablo-6'ya bakıldığında sınıf öğretmenliği 4. Sınıf öğretmen adaylarının uygulamaya gidilen okulun dramaya elverişli ortamı drama atölyesidir diyenler ile drama atölyesi olmadığını düşünenlerin yaratıcı drama dersine yönelik tutumları arasında $t(87)=2,16$ ve $p=,034<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, uygulamaya gidilen okulun dramaya elverişli ortamı drama atölyesidir diyen öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının (229,42), dramaya elverişli ortamın drama atölyesi olmadığını düşünen öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarından (200,64) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Uygulamaya gidilen okulların dramaya elverişli ortamın drama atölyesidir diyen öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Drama atölyelerinin drama için önemli gören ve daha elverişli olduğunu düşünen öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 7

Öğretmen Adaylarının Devam Edilen Uygulama Okulunda Drama Etkinliklerini Yapmaya Yönelik Uygun Bir Atölye Olup Olmama Durumlarına Göre Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

Drama Atölyesi Olma Durumu		N	$\bar{X}$	S	t	Sd	p
Tutum	Evet	36	211,06 (4,22)	26,78	2,10	87	,042*
	Hayır	53	200,76 (4,02)	17,98			

*p<,05

Tablo-7'ye bakıldığında sınıf öğretmenliği 4. Sınıf öğretmen adaylarının devam edilen uygulama okulunda drama etkinliklerini yapmaya yönelik uygun bir atölye olup olmama durumlarına göre yaratıcı drama dersine yönelik tutumları arasında $t(87)=2,10$ ve $p=,042<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, devam edilen uygulama okulunda drama etkinliklerini yapmaya yönelik uygun bir atölye olan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının (211,06), uygun bir atölye olmayan öğretmen adaylarının tutumlarından (200,76) daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Drama etkinliklerini yapmaya yönelik bir atölyenin olması öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 8

Öğretmen Adaylarının Uygulamaya Gidilen Okulun Dramaya Elverişli Ortamı Bahçedir Diyenlerin ile Bahçe Olmadığını Düşünenlerin Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

Dramaya Elverişli Ortamın Bahçe Olma Durumu		N	$\bar{X}$	S	t	Sd	p
Tutum	Evet	62	199,17 (3,98)	20,44	3,66	87	,000*
	Hayır	27	216,78 (4,34)	21,89			

*p<,05

Tablo-8'e bakıldığında sınıf öğretmenliği 4. Sınıf öğretmen adaylarının uygulamaya gidilen okulun dramaya elverişli ortamı bahçedir diyenler ile bahçe olmadığını düşünenlerin yaratıcı drama dersine yönelik tutumları arasında $t(87)=3,66$ ve $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, uygulamaya gidilen okulun dramaya elverişli ortamı bahçedir diyen öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının (199,17), dramaya elverişli ortamın bahçe olmadığını düşünen öğretmen

adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarından (216,78) daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Uygulama okullarında bulunan bahçelerin dramaya elverişli olmama durumu dramaya yönelik tutumu daha çok etkilediği, tutumları yüksek olan öğretmen adaylarının drama dersinin bahçede yapılmasının uygun olmadığı eleştirisi getirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 9

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Sırasında Stajyeri Olunan Öğretmenlerin Drama Yöntemini Benimsememiş Olmasını Bir Problem Olarak Görenler İle Görmeyenlerin Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

Stajyeri Olunan Öğretmenin Drama Yöntemini Benimseme Durumu		N	$\bar{X}$	S	T	sd	p
Tutum	Evet	59	200,61 (4,01)	20,94	2,38	87	,020*
	Hayır	30	212,20 (4,24)	23,25			

*p<,05

Tablo-9'a bakıldığında öğretmen adaylarının uygulama sırasında stajyeri olunan öğretmenlerin drama yöntemini benimsememiş olmasını bir problem olarak görenlerin yaratıcı drama dersine yönelik tutumları (200,61) ile bir problem olarak göremeyenlerin yaratıcı drama dersine yönelik tutumları (212,20) arasında $t(87)=2,38$ ve $p=,020<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, öğretmenlik uygulaması sırasında stajyeri olunan öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini benimsememiş olmasını bir problem olarak gören öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik daha düşük tutum sergilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 10

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Sırasında Drama İle İlgili Teorik Bilginin Yetersiz Olmasını Bir Problem Olarak Görenler İle Görmeyenlerin Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

Drama İle İlgili Teorik Bilginin Yetersiz Olması		N	$\bar{X}$	S	t	Sd	p
Tutum	Evet	52	197,83 (3,96)	20,45	3,57	87	,001*
	Hayır	37	213,92 (4,28)	21,63			

*p<,05

Tablo-10'a bakıldığında öğretmen adaylarının uygulama sırasında drama ile ilgili teorik bilginin yetersiz olmasını bir problem olarak görenlerin yaratıcı drama dersine yönelik tutumları (197,83) ile bir problem olarak göremeyenlerin yaratıcı drama dersine yönelik tutumları (213,92) arasında $t(87)=3,57$ ve $p=,001<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, öğretmenlik uygulaması sırasında drama ile ilgili teorik bilginin yetersiz olmasını bir problem olarak gören öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının düşük olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 11

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Sırasında Drama İle İlgili Uygulama Deneyiminin Yetersiz Olmasını Bir Problem Olarak Görenler İle Görmeyenlerin Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutumlarına Arasındaki Farklılığa İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

Drama İle İlgili Uygulama Deneyiminin Yetersiz Olması		N	$\bar{X}$	S	t	Sd	p
Tutum	Evet	63	200,22 (4,00)	21,44	2,95	87	,004*
	Hayır	26	214,92 (4,30)	21,26			

* $p<,05$

Tablo-11'e bakıldığında öğretmen adaylarının uygulama sırasında drama ile ilgili uygulama deneyiminin yetersiz olmasını bir problem olarak görenlerin yaratıcı drama dersine yönelik tutumları (200,22) ile bir problem olarak görmeyenlerin yaratıcı drama dersine yönelik tutumları (214,92) arasında $t(87)=2,95$ ve $p=,004<,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, öğretmenlik uygulaması sırasında drama ile ilgili uygulama deneyiminin yetersiz olmasını bir problem olarak gören öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının düşük olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 12

Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf Öğretmen Adaylarının Uygulamaya Gittikleri Okulun Dramaya Elverişli Ortamının Neresi Olduğuna İlişkin Birden Fazla Cevaplarından Elde Edilen Dağılımın Sonuçları

Dramaya Elverişli Ortam (N=89)	Evet (n)	%
Sınıf	45	50,00
Spor Salonu	16	18,00
Konferans Salonu	24	27,00
Bahçe	62	69,70
Drama Atölyesi	12	13,50

Tablo-12'ye göre sınıf öğretmenliği 4. Sınıf öğretmen adaylarının uygulamaya gittikleri okulun dramaya elverişli ortamının neresi olduğuna yönelik görüşlerin dağılımları incelenmiştir. Uygulamaya gittiği okullardaki en çok elverişli ortamın okul bahçeleri olduğunu ve 89 kişi içerisinde 62 (%69,70) sinin tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Uygulamaya gittiği okullardaki en az elverişli ortamın drama atölyesi olduğu ve 12 (%13,50) kişinin bu şekilde düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Genel itibari ile öğretmen adaylarının uygulamaya gittiği okullarda drama atölyelerinin bulunmadığı ya da drama yapmak için çok elverişli olmadığı söylenebilmektedir.

Tablo 13

Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf Öğretmen Adaylarının Lisans Eğitimleri Sırasında Alınan Drama Dersi İle İlgili Olarak Hangi Kaynaklardan Yararlandıklarına İlişkin Birden Fazla Cevaplarından Elde Edilen Dağılımın Sonuçları

Kaynaklar (n=89)	Evet	%
İnternet	76	85,4
Drama Kitaplarından	56	62,9
Tezlerden	14	15,7
Dergi ve Makalelerden	37	41,6

Tablo-13'e bakıldığında sınıf öğretmenliği 4.sınıf öğretmen adaylarının lisans eğitimleri sırasında alınan drama dersi ile ilgili olarak hangi kaynaklardan yararlandıkları ilişkin birden fazla seçeneği işaretleyerek verdikleri cevaplar incelenmiştir. Her bir kaynak için katılımcıların tamamı üzerinden yüzdeleri hesaplanarak tablolştırılmıştır. Öğretmen adaylarının lisans eğitimi sırasında alınan drama dersi ile ilgili olarak en çok yararlandığı kaynağın 76 (%85,4) ile İnternet olduğu ve en az yararlandığı kaynağın 14 (%15,7) ile tezler olduğu görülmektedir.

Tablo 14

Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Süresince Drama Uygulamalarında Karşılaştıkları Problemlere İlişkin Birden Fazla Cevaplarından Elde Edilen Dağılımın Sonuçları

Karşılaşılan Problemler n=89	Evet	%
Gruplardaki Öğrenci Sayılarının Fazla Olması	53	59,6
Öğrenciler Arasındaki Cinsiyete Bağlı Engellerin Olması	12	13,5
Haftalık Öğretmenlik Uygulaması Ders Saatinin Yetersiz Olması	55	61,8
Öğrenciler İle İletişim Problemlerin Olması	14	15,7
Drama İle İlgili Teorik Bilginin Yetersiz Olması	52	58,4
Drama İle İlgili Uygulama Deneyiminin Yetersiz Olması	63	70,8
Stajyeri Olunan Öğretmenlerin Drama Yönetimini Benimsememiş Olması	59	66,3
Dramanın Eğitim Yönetimi Olarak Her Branşa Uygun Olmaması	49	55,1

Tablo-14'e bakıldığında sınıf öğretmenliği 4.sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması süresince drama uygulamalarında karşılaştıkları problemlere ilişkin birden fazla verdikleri cevapların frekans dağılımları ve katılımcıların tamamı üzerinden her bir problem için hesaplanan yüzdeler incelenmiştir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması süresince drama uygulamalarında en çok karşılaştıkları problemin 63 (%70,8) frekans değeri ile drama ile ilgili uygulama deneyiminin yetersiz olmasıdır. Öğretmen adaylarının en az karşılaştıkları problemin 12 (%13,5) frekans değeri ile öğrenciler arasındaki cinsiyete bağlı engellerin olmasıdır. Drama uygulamalarında sınıf öğretmenliği 4.sınıf öğretmen adaylarının en çok karşılaştıkları problemin öğrenciden kaynaklı sorunlardan ziyade drama ile ilgili uygulama deneyimlerinin yetersiz olmasından kaynaklı problemler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 15

Sınıf Öğretmenliği 4. Sınıf Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Dersine Yönelik Tutum Ölçeğine Ait Maddelere İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Maddeler	$\bar{X}$	S
1-Yaratıcı drama dersinden hoşlanmam.	1,62	1,03
2-Yaratıcı drama dersinin, katılımcıların davranışlarında olumlu değişikliklere neden olduğunu sanıyorum.	4,20	1,05
3-Yaratıcı drama dersinin bende herhangi bir değişiklik oluşturduğunu sanmıyorum.	2,15	1,13
4-Yaratıcı drama dersinde duyguların ifade edilmesi rahatsız edicidir.	1,98	1,15
5-Yaratıcı drama dersi katılımcıların hayal gücünü geliştirir.	4,53	0,89
6-Yaratıcı drama dersi, katılımcıların sözlü iletişim becerilerini geliştirir.	4,47	0,71
7-Yaratıcı drama dersi, katılımcıların kendini ifade etme becerilerini geliştirir.	4,39	0,91

8-Katılımcılar yaratıcı drama derslerindeki uygulamaların sonunda neler hissettiklerinin sorulmasından hoşlanmazlar.	2,35	0,95
9-Yaratıcı drama dersi, beden dilini etkin kullanma becerisini artırmaz.	1,45	0,84
10-Yaratıcı drama dersinden sonra insanlar daha demokratik davranırlar.	3,92	1,07
11-Yaratıcı drama dersi kişinin kendine olan güven duygusunu geliştirir.	4,36	0,93
12-Yaratıcı drama dersi kişinin kendine olan saygısını artırır.	4,46	0,88
13-Yaratıcı drama dersi, bireyin empatik becerilerini geliştirir.	4,46	0,68
14-Yaratıcı drama dersi bireyin olaylara çok yönlü bakmasını sağlar.	4,43	0,62
15-Yaratıcı drama dersinde insanlar doğaçlama yapmaktan çekinirler.	3,01	0,97
16-Yaratıcı drama karşı cinsi daha iyi tanımaya sağlar.	3,80	0,79
17-Yaratıcı drama dersi, bireyin başkalarının varlığını kabul etmesini sağlar.	4,40	0,63
18-İnsanlar yaratıcı drama dersine çok istekli bir şekilde girerler.	3,20	0,99
19-Yaratıcı drama dersinin insanlara toplumsal duyarlılık kazandırdığını düşünüyorum.	4,20	0,64
20-Yaratıcı drama dersi bireyin hoşgörülü olmasını sağlar.	4,26	0,73
21-Yaratıcı drama dersinde katılımcılar dikkatlerini yoğunlaştırmakta zorlanırlar.	2,47	0,93
22-Yaratıcı drama dersi kişinin sosyalleşmesine katkıda bulunmaz.	1,47	0,72
23-Yaratıcı drama dersi, bireyin kendini tanımasına katkıda bulunur.	4,39	0,60
24-Yaratıcı drama dersi, katılımcıların bireysel farklılıkların önemini anlamalarını sağlar.	4,26	0,82
25-Yaratıcı dramanın diğer derslerde bir öğretim yöntemi olarak kullanılabileceğine inanmıyorum.	1,70	1,05
26-Yaratıcı drama dersinde yapılan dokunma duygusuyla ilgili çalışmaların katılımcıları rahatsız ettiğini düşünüyorum.	2,63	1,09
27-Yaratıcı drama, eğlenceli bir derstir.	4,45	0,77
28-Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersi almaları gereklidir.	4,49	0,80
29-Programlarda, yaratıcı drama dersine bir yarıyıl değil, birkaç yarıyıl verilmelidir.	4,36	0,94
30-Katılımcıların, yaratıcı drama dersinden hemen sonra özgün drama oturumları tasarladıklarını sanıyorum.	3,33	0,99
31-Yaratıcı dramaya ayrılan sürenin zaman kaybı olduğunu sanıyorum.	1,36	0,84
32-Yaratıcı dramaya eğitimin her kademesinde yer verilmelidir.	4,13	0,89
33-Yaratıcı drama dersi yaşamla doğrudan ilişkilidir.	4,35	0,76
34-Yaratıcı drama dersinin insan ilişkilerini olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum.	4,46	0,75
35-Yaratıcı drama dersinde yapılan ısınma çalışmaları çokta önemli değil.	1,71	0,86
36-Yaratıcı drama dersinde yapılan canlandırmaların gerekliliğine inanıyorum.	4,51	0,69
37-Yaratıcı drama dersinde yapılan değerlendirme amaçlı paylaşımlar sıkıcıdır.	2,21	1,06
38-Yaratıcı drama dersindeki rahatlama çalışmalarının etkili olmadığını düşünüyorum.	1,83	0,99
39-Yaratıcı drama dersinde işbirliği yaparak çalışmak katılımcıları huzursuz etmektedir.	1,77	0,89
40-Yaratıcı drama sürecinin katılımcıların günlük yaşamını etkilemediğini düşünüyorum.	2,10	1,17
41-Yaratıcı drama dersi, biz bilincinin oluşmasını sağlar.	4,44	0,74
42-Yaratıcı drama dersinde verilen ödevler sıkıcıdır.	2,19	1,17
43-Yaşamda karşılaşılan her durum, yaratıcı drama sürecinde ele alınabilir.	3,81	1,17
44-Yaratıcı drama, ders dışı bir etkinlik olarak öğretilebilir, programda ayrı bir ders olarak yer almasına gerek yoktur.	2,04	0,98
45-Yaratıcı drama dersinde aktif katılım önemli değildir.	1,38	0,68
46-Gelecekte, yaratıcı drama alanında akademik çalışmalar yapmak isterim.	3,92	1,06
47-Yaratıcı drama ile ilgili yayınları izlerim/okurum.	3,63	1,11

48-Değişik meslek gruplarındaki yaratıcı drama uygulamaları ilgimi çekmiyor.	2,10	1,02
49-Yaratıcı drama başlı başına bir disiplindir.	4,39	0,73
50-Yaratıcı dramanın farklı disiplinlerle ilişkisini önemli bulurum.	3,97	1,13

Kriterler: 1-1,79=çok düşük; 1,80-2,59=düşük; 2,60-3,39=orta; 3,40-4,19=yüksek; 4,20-5,00=çok yüksek

Tablo-15'e bakıldığında sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 4. Sınıf öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutum ölçeğine ait maddelere ilişkin tutum düzeyleri incelenmiştir. Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutum düzeyinin en yüksek olduğu madde, 4,53 (0,89) ortalama ile 5. madde olan "Yaratıcı drama dersi katılımcıların hayal gücünü geliştirir." maddesidir. Bu maddeye ait 4. Sınıf öğretmen adaylarının yaratıcı drama tutumlarının 4,20-5,00 kriter puanına göre çok yüksek düzeyde tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutum düzeyinin en düşük olduğu madde, 1,36 (0,84) ortalama ile 31. madde olan "Yaratıcı dramaya ayrılan sürenin zaman kaybı olduğunu sanıyorum." maddesidir. Bu maddeye ait 4. Sınıf öğretmen adaylarının yaratıcı drama tutumlarının 1-1,79 kriter puanına göre çok düşük düzeyde tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Genel itibari öğretmen adaylarının ile drama ile ilgili olumsuz maddelere karşı tutumların düşük olduğu ve olumlu maddelere karşı tutumlarında yüksek olduğu söylenebilir.

Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmamız da genel itibari ile öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu, erkek öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumları ile kadın öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının manidar farklılık yaratmayacak düzeyde yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yüksek sosyo-ekonomik düzeyde bir çevrenin içerisinde bulunan okullarda öğretmenlik uygulaması yapan öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının lisans 5. dönemde aldıkları drama dersinde gösterdikleri başarının düşmesi, yaratıcı drama dersine yönelik tutumunda düşmesi ile paralellik göstermektedir. Düşük başarı düzeyine sahip öğretmen adaylarının tutumlarının da düşük olduğu görülmektedir. Lisans döneminde alınan drama dersinin yeterli olma seviyesi arttıkça, yaratıcı drama dersine yönelik tutumunda artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Uygulamaya gidilen okulların dramaya elverişli ortamı drama atölyesidir diyen öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Uygulama okullarında bulunan bahçelerin dramaya elverişli olmama durumu dramaya yönelik tutumu

daha çok etkilediği görülmektedir. Öğretmenlik uygulaması sırasında stajyeri olunan öğretmenlerin drama yöntemini benimsememiş olmasını bir problem olarak gören öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik daha yüksek tutum sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlik uygulaması sırasında drama ile ilgili teorik bilgisinin yetersiz olmasını bir problem olarak gören öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının da düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlik uygulaması sırasında drama ile ilgili uygulama deneyiminin yetersiz olmasını bir problem olarak gören öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersine yönelik tutumlarının da düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Genel itibari ile öğretmen adaylarının uygulamaya gittiği okullarda drama atölyesi bulunmamaktadır. Bu nedenle öğretmen adaylarının uygulamaya gittiği okullardan 89 kişi içerisinde 12 (%13,50) sinde drama atölyesi bulunduğu, 62 (%69,70) sinde drama atölyesi bulunmadığı için en çok elverişli ortamın okul bahçeleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının lisans eğitimi sırasında alınan drama dersi ile ilgili olarak en çok yararlandığı kaynağın 76 (%85,4) ile internet olduğu ve en az yararlandığı kaynağın 14 (%15,7) ile tezler olduğu görülmektedir. İnternetin bu kadar yüksek çıkmasının sebeplerinden birisinin de tez, dergi ve makalelerin elektronik ortamda bulunmasından kaynaklı olabileceği sonucunu ortaya çıkardığı söylenebilir. Drama uygulamalarında sınıf öğretmenliği 4.sınıf öğretmen adaylarının en çok karşılaştıkları problemin öğrenciden kaynaklı sorunlardan daha ziyade, drama ile staj uygulamasının yetersiz olmasından kaynaklı problemler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Genel itibariyle öğretmen adaylarının yaratıcı drama ile ilgili olumsuz maddelere karşı tutumlarının düşük, olumlu maddelere karşı tutumlarının da yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular ve o bulgulara dayalı yapılan yorumların ışığında drama yönteminin öğretimi ile ilgili konular tartışmaya açık olmakla beraber bu amaçla aşağıda bazı öneriler sunulmuştur.

Öğretmen adaylarının dramaya yönelik tutumları ile bir yöntem olarak yaratıcı drama arasında daha uzun süreli, farklı deneysel düzenlemelerde ve farklı örneklem üzerinde bu tür çalışmalar tekrarlanmalıdır. Yaratıcı dramanın önemine ilişkin araştırma, seminer, yayın, tez çalışmaları desteklenmeli ve sonuçları ilgili kurumlarca dikkate alınmalıdır. Üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya ilgilerini çekmek amacıyla belli aralıklar ile atölye çalışmaları, seminer ve konferanslar düzenlenmelidir. Drama yöntemini sık ve güzel kullanan usta öğreticiler eğitim fakültelerinin uygulama derslerine davet edilerek drama etkinlikleri örnekleri vermesi sağlanmalıdır. Üniversitelerin eğitim fakültelerinde

yaratıcı drama derslerinin daha çok uygulamaya yönelik olması sağlanmalıdır. Eğitim fakültelerinde yaratıcı drama yönteminin rahatlıkla uygulanabileceği, akustik düzenlemesinin, ses yalıtımının ve fiziki ortam düzenlemesinin olduğu, yaratıcı drama çalışmaları yapılırken kullanılacak temel araç ve gereçlerin bulunduğu yaratıcı drama atölyeleri oluşturulmalıdır. Üniversitelerin eğitim fakültelerinin tüm bölümlerinde yaratıcı drama dersleri okul öncesi ve sınıf öğretmenliği Bölümlerinde olduğu gibi zorunlu hale getirilmelidir. Üniversitelerin eğitim fakültelerinde yaratıcı drama derslerinin ders sayısı artırılmalıdır. Üniversitelerin eğitim fakültelerinde yaratıcı drama derslerinin dersleri alan uzmanı öğretim elemanları tarafından verilmelidir. Drama yönteminin tüm branşlarda kullanılabilirliğine yönelik örnekler hazırlanmalıdır. İnternet ortamında teknolojik alt yapı desteği ile doğru planlanmış drama etkinliklerinin bulunduğu ve bu etkinliklere tüm öğretmenlerin rahatlıkla ulaşabileceği şekilde drama siteleri kurulmalıdır. Drama bölümlerinin akademik olarak tüm eğitim fakültelerinde kurulması ve işlevselliği sağlanmalıdır. Drama yönteminin disiplinler arası irtibatının sağlanarak kullanılabilirlik oranının artırılması sağlanmalıdır. Okullarda yaratıcı drama yönteminin rahatlıkla uygulanabileceği, akustik düzenlemesinin, ses yalıtımının ve fiziki ortam düzenlemesinin olduğu, yaratıcı drama çalışmaları yapılırken kullanılacak temel araç ve gereçlerin bulunduğu Yaratıcı drama sınıfları oluşturulmalıdır. Mevcut öğretmenler hizmet içi yaratıcı drama seminerlerine yönelik katılım artırılabilir.

Kaynaklar

- Adıgüzel, H. Ö. (2002). *Eğitimde Yeni Bir Yöntem ve Disiplin: (Ed. H. Ö. Adıgüzel) Yaratıcı drama 1985-1995 Yazılar*. Ankara: Natürel Kitap Yayıncılık.
- Adıgüzel, H. Ö. (2006). *Yaratıcı Drama Kavramı, Bileşenleri ve Aşamaları*. Ankara: Yaratıcı Drama Dergisi. Cilt: 1 Sayı: 1.
- Akkuş, O. ve Özdemir, P. (2005). *Yaratıcı Drama ile Matematik ve Fen Alanındaki Bilim İnsanlarının Yaşam Öykülerine ve Bilime Katkılarına Yeni Bir Bakış*. Ankara: Yaratıcı Drama Dergisi. Sayı 2. s. 59-71
- Aktepe, V. (2010). *İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Yardımseverlik ” Değerinin Etkinlik Temelli Öğretimi Ve Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi*. Ankara: Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Atan, U. (2007). *Resim-İş Öğretmeni Yetiştirmede Yaratıcı Drama Yönteminin Grafik Tasarımı Derslerinde Kullanılmasının Erişi, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi*. Ankara: Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Aytaş, G. (2008). *Türkçe Öğretiminde Tematik Yaratıcı Drama (1. Baskı)*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Bertiz, H. (2005). *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumları ve Öyküleme Çalışmalarına İlişkin Görüşleri*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş. ve Diğ. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (8. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Demirsöz, S. E. (2010). *Yaratıcı Dramanın Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumları, Biliş üstü Farkındalıkları ve Duygusal Zekâ Yeterliliklerine Etkisi*. İzmir: Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Duman, G.(2015).*Beden Eğitimi ve Oyun*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Fleming, M. (1994). *Starting Drama Teaching*. London: David Furton Publishers
- Karasar, N. (2010). Bilimsel araştırma yöntemi, (21. Basım). Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Kayhan, H. C. (2012). *Türkiye 'deki Drama Ağırlıklı Matematik Öğretimi Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 9,8, s. 97-120.
- Köklü, N. , Büyüköztürk, Ş. ve Bökeoğlu, Ç. Ö. (2007). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem.
- McCaslin, N. (2006). *Creative drama in the classroom (7th Edition)*, California, Players Pres, Inc.
- O'Neil, C. ve Lambert, A. (1991). *Drama Structures A Pratical Handbook for Teachers*. Chelpenman, Inland: Heinemann Educational Books, Inc.
- Önder, A. (2006). *İlköğretimde Eğitici Drama: Temel İlkeler, Uygulama Modelleri ve Örnekleri*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Öztürk, A. (2006). *Öğretmen Yetiştirmede Yaratıcı Drama Yöntemiyle İşlenecek Tiyatro Dersinin Öğretmen Adaylarındaki Sözel İletişim Becerilerine Etkileri. Yaratıcı Drama(1985-1998 Yazılar)*. (Ed. H. Ö. Adıgüzel). Ankara: Naturel Yayıncılık.

- Pinciotti, P. (1993). *Creative Drama and Young Children: The Dramatic Learning Connection*. Arts Education Policy Review, vol. 94, issue: 6, p 24, 5p. ISSN: 1063-2913
- San, İ. (2006). “Eğitimde Yaratıcı Drama”. *Yaratıcı Drama 1985–1998 yazılar* (Ed. H. Ö. Adıgüzel). Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Toye, N. & Prendiville, F. (2000). *Drama and traditional story for the early years*. London: Roudledge Falmer.
- Üstündağ, T. (2002). *Günümüz Eğitiminde Dramanın Yeri*. Ankara: Naturel Yayıncılık.